

Finnur Arnar

20. ágúst - 3. október 2004

Finnur Arnar hefur um árabíl gert hið hversdagslega að grundvelli listsköpunar sem hann hefur birt í formi ljósmynda, innsetninga og í myndbandverkum. Í nokkrum af þeirra hefur hann fjallað um einmanalega og jafnvel örvæntingarfulla tilvist karlmannsins í samtímanum. Í þeim hefur hann sett sjálfan sig í hversdagslegar aðstæður, sem við fyrstu sýn kunna að virðast lítt áhugaverðar, en reynast við nánari skoðun þrúgnar spennu og drunga, sem karlmaðurinn ræður illa við.

Hlutverk tímans og áhrif hans á mannlegt eðli hefur einnig orðið viðfangsefni Finns Arnar í mörgum verkum. Innsetningar sem hann hefur gert með yfirbragði daglegs lífs undir yfirskriftinni „Skropp frá“ hafa beint athyglinni að því sem er yfirgefið og því sem er framundan; núliðin, augnablikið sem áhorfandinn er viðstaddur er augljóslega millistig, sem vísar í báðar áttir, fram og aftur í tímann. Þegar listamaðurinn hefur skipt einstökum myndbandsverkum upp í tvo eða fleiri fleli hafa áhrif hinnar brengluðu tímaraðar á framvindu verkanna hins vegar orðið allt önnur, og sett áhorfandann úr jafnvægi; fortíð og framtíð eru til staðar, en núíð er óljóst, flóktandi eða ef til vill ekki til. Og hvað hefur breyst frá fortíð til framtíðar? Eitthvað? Ekkert? Felur svarið í sér von eða vonleysi?

Það er aðall góðrar myndlistar að vekja spurningar, að hreyfa við áhorfandanum og láta honum síðan eftir að meta niðurstöðurnar. Allt þetta gerir sú list, sem Finnur Arnar skapar af næmleik með einföldum aðferðum. Með þessari sýningu stígur listamaðurinn enn eitt skrefið á sinni vegferð við kánnun mannlegs eðlis, og niðurstaðan felst í okkar eigin hughrifum.

Eiríkur Þorláksson,
forstöðumaður Listasafns Reykjavíkur

Finnur Arnar has for years been using the commonplace as the foundation for artistic creativity that he has presented through photography, installations and video works. In some of his videos he has dealt with the loneliness and even desperation of male existence in contemporary life. In these he has cast himself in everyday situations, that at first may not appear very interesting, but that upon closer inspection proved to be wrought with tension and gloom, that the male can hardly cope with.

The role of time and its effect on human nature has also been the subject of Finnur Arnar in many works. Installations that he has made with the outward appearance of daily life under the title "Popped out" have drawn attention to what is abandoned and what is yet to happen; the present, the moment that the viewer is there is obviously an interlude that points in both directions, back and forth in time. However, when the artist has divided single video works into two or more panels, the effect of the jumbled timeline is quite different, and puts the viewer on edge; the past and the future are there, but the present is unclear, fleeting or even non-existent. And what has changed from the past to the future? Anything? Nothing? Does the answer convey hope or desperation?

It is the fundamental value of good art to ask questions, to touch the viewer and then allow him to evaluate his conclusions. The art that Finnur Arnar creates with such delicacy through the simple means presented here does all of this. With this exhibition the artist takes one more step in his journey exploring human nature, and the results are found in our own impressions.

Eiríkur Þorláksson
Director, Reykjavík Art Museum.

Ný afneitun tímans

Árin 1944 og 1946 birti Jorge Luis Borges tvær ritgerðir um tímann, sem hann féldi síðan undir einn tívráæðna titil: Ný afneitun tímans. Titillinn er tívráæður vegna þess að ef við afneitum tímanum sem lögmálsbundinni framrás veruleikans, afneitum við líka hinu nýja í einhverjum skilningi. Borges segist meðvitáð hafa valið verkinu þennan titil til þess að leggja áherslu á mikilvægi þess orðaleiks sem í ritsmíðunum tveim er fólgin. Með ritsmíð þessari er Borges að afhjúpa þau öngstræti fáránleikans sem hughyggja eða idealismi heimspekinganna Berkeley og Hume leiðir okkur í, þegar við annars vegar afneitum efnisheiminum í öðru formi en sem huglægri skynjun (eins og Berkeley), og þegar við hins vegar afneitum því að hugveran liggir til grundvallar skynjunar okkar á efnisheiminum (eins og Hume). Annar afneitaði efninu, segir Borges, hinn andanum. Niðurstóðu þessarar blindgötu hughyggjunnar lýsir hann síðan með gamalli sögu af draumförum Kínverjans Chuang Tzu, sem dreymdi fjórum öldum fyrir fæðingu Krists að hann væri fíðrildi. Þegar hann vaknaði vissi hann ekki lengur hvort hann væri maður sem hefði dreymt að hann væri fíðrildi, eða fíðrildi sem væri að dreyma að hann væri maður. Borges segir að samkvæmt röksemdafærslu Berkeley hafi hvorki líkami Chuang Tzu né herbergið sem hann svaf í verið til meðan á draumnum stóð – nema þá í huga Guðs, en samkvæmt röksemdafærslu Hume hafi andi Chuang Tzu ekki verið til meðan á draumnum stóð, heldur einungis litir draumsins og fullvissan um það að vera fíðrildi. Sú hugsun, að á bak við skynjun fíðrildisins liggir raunverulegt fíðrildi, er óþörf villa að mati Berkeley, og sú ályktun að á bak við skynjun fíðrildisins sé einstaklingsbundið sjálf er jafn óþörf að mati Hume. Samkvæmt hughyggjunni er ekki annar raunveruleiki til en sá sem gerist í huga manns. Það að dreyma og skynja átti sér stað, en það var enginn draumur og enginn sem dreymdi drauminn.

Borges segir að sagan af draumi Chuang Tzu hafi verið alkunn öldum saman í Kína, en enginn vili nákvæmlega upp á dag hvenær draumurinn átti sér stað. En ímyndum okkur þann möguleika, heldur Borges áfram, að einhvern lesanda þjóðsögunnar hafi dreymt nákvæmlega það sama og Chuang Tzu, fyrst að hann væri fíðrildi, svo að hann væri Chuang Tzu. Væru draumarnir nákvæmlega eins, ættu þeir sér þá ekki sameiginlegan tíma? Dugar ekki eitt slíkt tilfelli til að stokka upp alla sögu heimsins og staðfesta að hún sé í raun ekki til?

Borges segir þessa ímynduðu tilgátu gefa til kynna öflugt við það sem haldið hefur verið fram, að enginn atburður fylli allt rými alheimsins samtímis, og þar með að ekki sé heldur til eitt algilt rými í veröldinni. Þessar spurningar leiða aftur að spurningunni um ódeilanleika tímans og rýmisins. Ef tíminn væri ódeilanlegur, segir Borges, þá hefði hann ekkert upphaf er tengdi hann við fortíðina, og engan endi er tengdi hann við framtíðina, og því enga miðju, því miðja er ekki til án upphafs og endis. En tíminn er heldur ekki deilanlegur, því þá væri hann annars vegar eitthvað sem hefur verið og hins vegar eitthvað sem hefur ekki verið. Þar af leiðir að tíminn er ekki til, og þá hvorki framtíðin né fortíðin.

Borges bendir á að þessi röksemdafærsla felist í því að afneita einstökum efnisþáttum til þess síðan að lenda í því að afneita öllu. Sjálfur segist hann hins vegar vilja afneita öllu, til þess að geta síðan játast hinum einstöku efnisþáttum. Röksemdafærsla Berkeley og Hume hefur, segir hann, leitt mig að þeirri niðurstóðu Schopenhauers að birtingarform viljans sé aðeins liðandi augnablik, en hvorki fortíðin né framtíðin. Enginn hefur upplifað fortíðina og enginn hefur upplifað framtíðina, og liðandi augnablik er hið eina form alls lífs. Og hann líkir tímanum við hjól sem snýst, þar sem uppsveiflan er framtíðin en niðursveiflan fortíðin og hápunkturinn sé augnablik liðandi stundar. Þessi punktur er jafnframt snertiflöturinn er markar snertingu hlutverunnar, sem er tíminn, og hugverunnar, sem er formlaus, því hún stendur utan hins þekjanlega og er frumfarsenda

þekkingarinnar. (Sbr. A. Schopenhauer: Die Welt als Wille und Vorstellung, I, 54).

Þessar vangaveltur Borgesar eru gagnleg kennslustund í hugmyndasögu og rökræði. Þær eru líka gagnlegar þeim sem vill nálgast þá hugsun sem liggur til grundvallar myndböndum Finns Arnar um stóla og sjávarþorp. Þau vekja spurningar um deilanleika tímans og rýmisins út frá hinni hlutlægu mynd tækninnar af lögmálsbundinni framvindu tímans og rýmisins annars vegar og hins vegar út frá huglægru upplifun okkar á tímanum og rýminu - með hlutdeild þess vilja og ásetnings sem gefur hvort tveggja merkingu. Því einnig tæknin og hlutlægni hennar eru þegar allt kemur til alls framlenging á vilja og ásetningi mannsins. Með tækni myndbandsins og hinum hlutlæga „rauntíma“ þess sýnir Finnur Arnar okkur tuttugu mínútur af sjávarþorpi í tveim bótum, sem sýndir eru hlið við hlið á 10 mínútum. Í heild sinni sýnir verkið mynd af liðinni fortíð og liðinni framtíð. Á milli þeirra sjáum við myndgerða fjarveru augnabliksins á milli horfinnar fortíðar og horfinnar framtíðar, sem varpað er til áhorfandans eins og ráðgátu.

Af 120 mínútna upptöku af stól sjáum við 60 mínútur, sem deilt er upp í 6x10 mínútna myndskleið, sem sýnd eru samfimis. Þau sýna okkur öll tóma stólinn, því 60 mínúturnar sem einhver sat í stólnum hafa verið fjarlægðar.

Fyrsti stóllinn sýnir okkur 10 mínútur af fjarveru, síðasti stóllinn 60 mínútur af fjarveru. Veran er birtingarmynd þess ásetnings, sem gefur stólnum merkingu. Spurningunni um þá veru er varpað til áhorfandans með tilvísun í afstöðu hans til hinna raunverulegu stóla sem fylla sýningarrýmið.

Í þessu samhengi er lærdómsríkt að ihuga lokaorð Borgesar í umræddri ritsmíð um tímann: „Örlög okkar ...eru ekki skelfileg vegna þess að þau séu óraunveruleg; þau eru ógnvekjandi vegna þess að þau eru ótvírætt óafturkræf. Tíminn er það efni sem ég er gerður úr. Tíminn er fljót sem dregur mig með sér, en ég er fljótíð. Hann er figu sem rífur mig á hol, en ég er figurinn. Hann er eldur sem brennir mig upp, en ég er eldurinn. Heimurinn er því miður raunverulegur, og ég er því miður Borges.“

Ólafur Gislason

A New Refutation of Time

In 1944 and 1946, Jorge Luis Borges published two essays on time that he later combined under the ambiguous title *A New Refutation of Time*. The title is ambiguous because by refuting time as the natural progression of reality, we are also refuting the new in one way or another. Borges claims to have purposely used this title to emphasise the importance of word play in the two essays. Through this work, Borges exposes the cul-de-sac of absurdity that the idealism of the philosophers Berkeley and Hume leads us to, when we on the one hand refute the material world in a form other than as a subjective perception (as Berkeley does), and on the other refute that a subjective being is the basis of our perception of the material world (as Hume does). One denies matter, says Borges, the other the spirit. He then illustrates the result of this dead-end idealism using an old tale of a dream, where a Chinese man named Chuang Tzu dreamed that he was a butterfly, four centuries before the birth of Christ. When he awoke he no longer knew whether he was a man who had dreamt that he was a butterfly, or a butterfly that was dreaming it was a man. Borges says that, according to Berkeley's logic, neither Chuang Tzu's body nor the room he slept in had existed while the dream was taking place – except in the mind of God. According to Hume's logic, however, Chuang Tzu's spirit had not existed while the dream was taking place, only the colours of the dream and the certainty of being a butterfly. The idea that behind the perception of the butterfly there was a real butterfly is an unnecessary flaw, according to Berkeley, and the presupposition that behind the perception of the butterfly is an individual self is equally unnecessary according to Hume. Idealism holds that there is no reality other than that which takes place in the mind of man. The dream and the perception did take place, yet there was no dream, and no dreamer.

Borges says that the story of Chuang Tzu's dream has been widely known in China for

centuries, but no one knows precisely when the dream took place. Yet let us imagine the possibility, Borges continues, that one of the readers of this folk tale had dreamed exactly the same thing as Chuang Tzu: first that he was a butterfly, then that he was Chuang Tzu. If the dreams were exactly the same, would they not have a common time line? Does one such case not suffice to re-shuffle the entire history of the world and prove that it does, in fact, not exist?

Borges says that, in contrast to what has been suggested, this imaginary hypothesis suggests that no single incident fills all space in the universe at the same time, and therefore there is no universal space in the world. These questions lead again to the question of time and space being indivisible. If time were indivisible, says Borges, it would have no beginning that tied it to the past, and no end that tied it to the present, and therefore no middle because there can be no middle without a beginning and an end. But time is not divisible, because if it were it would be on the one hand something that has been, and on the other something that has not been. Consequently time does not exist, and thus neither does the future nor the past.

Borges points out that inherent in this logic is the denial of individual aspects which lead to the denial of the whole. He himself, however, says he would rather deny the whole in order to then be able to accept individual aspects. The arguments of Berkeley and Hume have, he says, led me to Schopenhauer's conclusion that the manifestation of will is only a fleeting moment, not the future nor the past. No one has experienced the past and no one has experienced the future, therefore the passing moment is the one form of all life. And he likens time to a wheel that turns, where the upswing is the future and the downswing the past, and the highest point is the moment of passing time. This point is also the surface that marks the contact of the objective being, which is time, and the subjective being, which lacks form,

because it stands outside that which is known and is the primary basis of knowledge. (As in A. Schopenhauer: *Die Welt als Wille und Vorstellung*, I, 54).

These contemplations of Borges's are a useful lesson in ideological history and logic. They are also useful to those who want to access the thought that forms the basis of Finnur Arnar's videos about chairs and villages. They elicit questions about the divisibility of time and space based on the objective form of technology, of the natural progression of time and space on the one hand, and of our subjective experience of time and space on the other, with the involvement of the will and determination that give both meaning. Because even technology and its involvement are, in the end, merely extensions of the will and determination of man. With the technology of the video and its objective "real time", Finnur Arnar shows us twenty minutes of a fishing village in two segments, shown side by side over the space of 10 minutes. In its entirety, the work shows a picture of a bygone past and a bygone future. Between them we see the visual absence of the moment between a vanished past and a vanished future, that is projected for

the benefit of the viewer, like a puzzle.

Of a 120-minute recording of a chair we see 60 minutes, divided up into 6x10 minute segments, shown simultaneously. They show the empty chair, because the 60 minutes in which someone sat in it have been removed. The first chair shows us 10 minutes of absence, the last chair 60 minutes of absence. The being is the manifestation of the determination that gives the chair meaning. The question of that being is projected to the viewer, with a reference to his position regarding the real chairs that fill the exhibition space.

In this context it is interesting to contemplate the final worlds of Borges in the aforementioned essay on time: "Our destiny is not frightful by being unreal; it is frightful because it is irreversible and iron-clad. Time is the substance I am made of. Time is a river which sweeps me along, but I am the river; it is a tiger which destroys me, but I am the tiger; it is a fire which consumes me, but I am the fire. The world, unfortunately, is real; I, unfortunately, am Borges."

Ólafur Gíslason

Opnunartími í Hafnarhúsi og á
Kjarvalsstöðum alla daga 10-17.
Opnunartími í Ásmundarsafni
maí-september 10-16 og október-
apríl 13-16.

Aðgöngumiðinn gildir samdægurs
í öll húsin. Alla sunnudaga kl. 15
er ókeypis leiðsögn í Hafnarhúsinu.

Hafnarhus and Kjarvalsstaðir are
open every day from 10 am-5 pm.
Asmundur Sveinsson Sculpture
Museum - Asmundarsafn is open
May-Sept. 10 am-4 pm and
October-April 1 pm-4 pm.

The entrance ticket is valid the same
day for all three museums. Guided
tours are available upon request.

Listamannspjall Finns Arnar verður
sunnudaginn 29. ágúst, kl. 15 í Fjölnotasal
Hafnarhússins, viðmælandi Ólafur Gíslason.
Conversation with Finnur Arnar, Sunday, August
29th at 3 pm. Moderator Ólafur Gíslason.

Sérstakar þakkir / Special thanks: **Epal**

